

SPIS TREŚCI

Część I. Zagadnienia ogólne

1	ZARYS HISTORII ELEKTROKARDIOGRAFII – <i>Paweł Ptaszyński</i>	3
2	ZJAWISKA ELEKTRYCZNE ZACHODZĄCE W SERCU – <i>Krzysztof Szydło</i>	9
	Czynność elektryczna komórki – podstawy elektrofizjologii	10
	Mechanizmy arytmogenezy	15
3	ZASADY WYKONYWANIA ELEKTROKARDIOGRAMU – <i>Krzysztof Szydło</i>	20
	Podstawowe informacje o zapisie EKG	21
	Niestandardowe odprowadzenia EKG	29
	U kogo należy wykonać EKG?	33
4	PODSTAWY OCENY PRAWIDŁOWEGO ZAPISU EKG – <i>Małgorzata Kurpesa</i>	34
5	DŁUGOCZASOWE REJESTRACJE EKG – <i>Iwona Cygankiewicz</i>	40
	Sposoby długotrwałego monitorowania EKG	41
	Wskazania do długotrwałego monitorowania EKG	45
6	ELEKTROKARDIOGRAFICZNA PRÓBA WYSIŁKOWA – <i>Ewa Piotrowicz</i>	50
	Wartość diagnostyczna testu wysiłkowego	50
	Zasady prowadzenia testu wysiłkowego i kryteria jego zakończenia	53
	Ocena wyniku próby wysiłkowej	55
	Próba wysiłkowa w wybranych sytuacjach klinicznych	62
7	BADANIE ELEKTROFIZJOLOGICZNE A ELEKTROKARDIOGRAM – <i>Marek Jastrzębski</i>	73

Część II. Oś serca

8	OKREŚLANIE OSI ELEKTRYCZNEJ SERCA – <i>Artur Filipecki, Krzysztof Szydło</i>	99
9	ZNACZENIE KLINICZNE OSI ELEKTRYCZNEJ SERCA – <i>Artur Filipecki, Krzysztof Szydło</i>	103

Część III. Zaburzenia przewodnictwa

10	ZABURZENIA FUNKCJI WĘZŁA ZATOKOWO-PRZEDSIONKOWEGO I PRZEDSIONKOWO-KOMOROWEGO – DEFINICJE – <i>Iwona Cygankiewicz</i>	111
11	PRAKTYCZNE ASPEKTY ZABURZEŃ PRZEWODNICTWA W OBRĘBIE WĘZŁA ZATOKOWO-PRZEDSIONKOWEGO I PRZEDSIONKOWO-KOMOROWEGO – <i>Iwona Cygankiewicz</i>	128
12	ZABURZENIA PRZEWODNICTWA ŚRÓDKOMOROWEGO	143
	Blok prawej odnogi pęczka Hisa – <i>Patryk Siedlecki, Małgorzata Kurpesa</i>	143
	Blok przedniej wiązki lewej odnogi pęczka Hisa – <i>Patryk Siedlecki, Małgorzata Kurpesa</i>	146
	Blok tylnej wiązki lewej odnogi pęczka Hisa – <i>Patryk Siedlecki, Małgorzata Kurpesa</i>	148
	Blok lewej odnogi pęczka Hisa – <i>Marek Jastrzębski, Piotr Kukla</i>	150
	Wiązka przegrodowa – jest, a jakoby jej nie było... – <i>Ryszard Piotrowicz</i>	162

Część IV. Nadkomorowe zaburzenia rytmu serca

13	RYTM ZATOKOWY I JEGO ZABURZENIA – <i>Beata Średniawa, Stanisław Morawski</i>	191
	Morfologia załamków P	194
	Trudności diagnostyczne	197
14	POJEDYNCZA ARYTMIA NADKOMOROWA – <i>Beata Średniawa, Stanisław Morawski</i>	214
	Przedwczesne pobudzenia zatokowe	214
	Dodatkowe przedwczesne pobudzenie przedsionkowe	217
	Wsteczna aktywacja przedsionków	232
	Wędrowanie rozrusznika	235
	Ogniskowe wyładowania z żył płucnych	238
15	CZĘSTOSKURCZE NADKOMOROWE – PODZIAŁ – <i>Beata Średniawa, Stanisław Morawski</i>	240
	Częstoskurcz zatokowo-przedsionkowy	241
	Jednokształtny częstoskurcz przedsionkowy	241
	Wielokształtny częstoskurcz przedsionkowy	251
	Częstoskurcz nawrotny z łącza przedsionkowo-komorowego (częstoskurcz węzłowy nawrotny, AVNRT)	252
	Ogniskowy częstoskurcz z łącza przedsionkowo-komorowego	263
	Częstoskurcz nawrotny przedsionkowo-komorowy (AVRT) ortodromowy lub antydromowy	264

16	TRZEPOTANIE PRZEDSIONKÓW – <i>Beata Średniawa, Stanisław Morawski</i>	266
17	MIGOTANIE PRZEDSIONKÓW – <i>Beata Średniawa, Stanisław Morawski</i>	283
	Rola rejestracji EKG metodą Holtera w diagnostyce i leczeniu migotania przedsionków	298
	Trudności diagnostyczne	301
18	PREEKSCYTACJA ORAZ ZESPÓŁ WOLFFA–PARKINSONA–WHITE'A (WPW) – <i>Beata Średniawa, Stanisław Morawski</i>	304
	Definicja i kryteria diagnostyczne	304
	Lokalizacja drogi dodatkowej	311
	Preekscytacja – cechy niedokrwienia	318
	Zespół Wolffa–Parkinsona–White’a (WPW)	319
	Migotanie przedsionków w preekscytacji	335
	Diagnostyka nieinwazyjna, inwazyjna oraz leczenie z użyciem ablacji	337
19	RÓŻNICOWANIE CZĘSTOSKURCZÓW Z WĄSKIM ZESPOŁEM QRS – <i>Beata Średniawa, Stanisław Morawski</i>	339
	Objawy kliniczne sugerujące rozpoznanie określonego typu częstoskurczu	341
	Identyfikacja załamków P i ich morfologia	342
	Wzajemne relacje między załamkiem P lub falą F a zespołem QRS	345
	Pobudzenie nerwu błędnego oraz wpływ adenozyyny	348
	Zaburzenia przewodnictwa śródkomorowego w trakcie częstoskurczu	349
	Stymulacja przezprzetykowa oraz badanie elektrofizjologiczne	352
Część V. Komorowe zaburzenia rytmu serca		
20	EKSTRASYSTOLIA KOMOROWA – <i>Marek Jastrzębski</i>	355
21	CZĘSTOSKURCZE KOMOROWE – PODZIAŁ – <i>Marek Jastrzębski</i>	368
	Częstoskurcze komorowe na podłożu organicznej choroby serca	369
	Idiopatyczny częstoskurcz z toru wypływu prawej lub lewej komory serca	372
	Idiopatyczny częstoskurcz wiązkowy	374
	Częstoskurcze polimorficzne	375
	Artefakty imitujące częstoskurcz	377
22	RÓŻNICOWANIE CZĘSTOSKURCZÓW Z SZEROKIMI ZESPOŁAMI QRS – <i>Marek Jastrzębski</i>	379
	Elektrokardiograficzne kryteria rozpoznania częstoskurczu komorowego	380
	Złożone metody elektrokardiograficznego różnicowania częstoskurczów z szerokimi zespołami QRS	388
	System punktowy VT score	389
23	INNE KOMOROWE ZABURZENIA RYTMU – <i>Marek Jastrzębski</i>	391

Część VI. Niedokrwienie mięśnia sercowego

24	ZMIANY W EKG ŚWIADCZĄCE O NIEDOKRWIENIU I MARTWICY MIĘŚNIA SERCOWEGO – <i>Bartosz Szafran, Romuald Ochotny</i>	399
25	OSTRE ZESPOŁY WIEŃCOWE Z UNIESIENIEM ODCINKA ST – <i>Bartosz Szafran, Romuald Ochotny</i>	420
	Definicje	420
	Wstępne rozpoznanie ostrego zespołu wieńcowego w EKG	422
	Lokalizacja obszaru niedokrwienia mięśnia sercowego na podstawie EKG	425
	Ewolucja zawału mięśnia sercowego w EKG	440
	Zawał przedsionka	449
26	STABILNA CHOROBA WIEŃCOWA I OSTRE ZESPOŁY WIEŃCOWE BEZ UNIESIENIA ODCINKA ST – <i>Bartosz Szafran, Romuald Ochotny</i>	451
	Zmiany w EKG w stabilnej chorobie wieńcowej	451
	Dławica piersiowa naczynioskurczowa (odmienna, Prinzmetala)	454
	Zmiany w EKG typowe dla OZW bez uniesienia odcinka ST	456
	Znaczenie rokownicze zmian w EKG w OZW bez uniesienia odcinka ST	459
	Ewolucja elektrokardiograficzna ostrych zespołów wieńcowych bez uniesienia odcinka ST	461
27	RÓŻNICOWANIE ZMIAN O CHARAKTERZE NIEDOKRWIENNYM PRZY WSPÓŁISTNIENIU INNYCH PATOLOGII – <i>Bartosz Szafran, Romuald Ochotny</i>	462
	Pacjenci z implantowanymi stymulatorami i kardiowerterami-defibrylatorami	462
	Pacjenci z przerostami i rozstrzenią komór	464
	Pacjenci z preeksycytacją	464
	Pacjenci z zapaleniem osierdzia i mięśnia sercowego	467
	Pacjenci z ostrą zatorowością tętnicy płucnej	470
	Pacjenci z tętniakiem rozwarstwiającym aorty	471
	Pacjenci z tachyarytmią nadkomorową	471
	Kardiomiopatia tako-tsubo	472
	Udar mózgu i krwawienie podpajęczynówkowe	472
	Przedwczesna repolaryzacja i inne genetycznie uwarunkowane schorzenia ze zmianami w EKG	473

Część VII. Przerost mięśnia sercowego

28	PRZEROST PRZEDSIONKÓW – <i>Krzysztof Szydło</i>	479
29	PRZEROST PRAWEJ KOMORY – <i>Krzysztof Szydło</i>	484
30	PRZEROST LEWEJ KOMORY – <i>Krzysztof Szydło</i>	490

Część VIII. Zaburzenia okresu repolaryzacji komór. Kanałopatie

31	PODŁOŻE KOMÓRKOWE I GENETYCZNE, ARYTMIE TYPOWE DLA KANAŁOPATII – <i>Elżbieta Katarzyna Biernacka, Piotr Kukla, Urszula Skrzypczyńska-Banasik</i>	499
32	ZESPÓŁ WYDŁUŻONEGO ODSTĘPU QT (LQTS) – <i>Elżbieta Katarzyna Biernacka, Piotr Kukla, Urszula Skrzypczyńska-Banasik</i>	508
	Charakterystyka zespołu	508
	Elektrokardiogram w diagnostyce zespołu wydłużonego QT	519
	EKG w ocenie ryzyka nagłego zgonu sercowego u chorych z LQTS	545
33	ZESPÓŁ BRUGADÓW – <i>Elżbieta Katarzyna Biernacka, Piotr Kukla, Urszula Skrzypczyńska-Banasik</i>	546
34	INNE ZABURZENIA REPOLARYZACJI KOMÓR – <i>Elżbieta Katarzyna Biernacka, Piotr Kukla, Urszula Skrzypczyńska-Banasik</i>	552
	Zespół krótkiego odstępu QT (SQTS)	552
	Polimorficzny częstoskurcz komorowy zależny od katecholamin (CPVT)	554
	Zespół wczesnej repolaryzacji (ZWR)	558
	Zespół MEPPC (<i>multifocal ectopic Purkinje-related premature contraction</i>)	560

Część IX. Zmiany elektrokardiograficzne w różnych zespołach chorobowych

35	ZABURZENIA ELEKTROLITOWE – <i>Paweł Ptaszyński</i>	569
36	ARYTMOGENNA KARDIOMIOPATIA PRAWEJ KOMORY – <i>Elżbieta Katarzyna Biernacka</i>	577
37	ELEKTROKARDIOGRAM W HIPOTERMII I HIPERTERMII – <i>Piotr Kukla</i>	600
38	ELEKTROKARDIOGRAM W KARDIOMIOPATII TAKO-TSUBO – <i>Barbara Uznańska-Loch</i>	610
39	ELEKTROKARDIOGRAM W ZATORZE TĘTNICY PŁUCNEJ – <i>Piotr Kukla</i>	617
	Zator tętnicy płucnej jako elektrokardiograficzna maska ostrego zespołu wieńcowego	624
	Propozycja różnicowania OZW i OZTP na szpitalnym oddziale ratunkowym	633
	Zmiany elektrokardiograficzne w zatorze tętnicy płucnej związane ze złym rokowaniem	636
40	ELEKTROKARDIOGRAM W NADCIŚNIENIU PŁUCNYM – <i>Piotr Kukla</i>	638

SPIS TREŚCI

41	KARDIOMIOPATIA PRZEROSTOWA – <i>Ewa Trzos</i>	647
42	FRAGMENTACJA ZESPOŁÓW QRS – <i>Romuald Ochotny</i>	658
43	WPŁYW LEKÓW NA ZAPIS ELEKTROKARDIOGRAMU – <i>Paweł Ptaszyński</i>	662
	Blokery kanału sodowego	663
	Blokery kanałów wapniowych	666
	Blokery kanałów potasowych	666
	Blokery pompy sodowo-potasowej (Na ⁺ /K ⁺ ATP)	667
	Leki wpływające na funkcje autonomicznego układu nerwowego	669
	Leki sympatykomimetyczne	670
	Leki o właściwościach cholinolitycznych	671
	Leki o właściwościach cholinomimetycznych	671
	Narkotyki i substancje zabronione	672
	Inne trucizny	673
44	EKG U PACJENTA Z BORELIOZĄ – <i>Tomasz Rechciński</i>	674
45	ELEKTROKARDIOGRAM U SPORTOWCÓW – <i>Marcin Konopka, Wojciech Braksator, Artur Mamcarz</i>	680
46	EKG U LUDZI W WIEKU PODESZŁYM – <i>Małgorzata Kurpesa</i>	705

Część X. Wybrane patologie w elektrokardiogramie dziecka

47	PRZEROST MIĘŚNIA SERCOWEGO W ELEKTROKARDIOGRAMIE DZIECKA – <i>Katarzyna Bieganowska, Maria Miszczak-Knecht</i>	717
	Przerost (nieprawidłowości) prawego przedsionka	721
	Przerost (nieprawidłowości) lewego przedsionka	723
	Przerost prawej komory	729
	Przerost lewej komory	731
	Przerost obu komór	734
48	EKG W WADACH WRODZONYCH SERCA – <i>Katarzyna Bieganowska, Maria Miszczak-Knecht</i>	738
49	ZABURZENIA PRZEWODNICTWA ŚRÓDKOMOROWEGO U DZIECI – <i>Katarzyna Bieganowska, Maria Miszczak-Knecht</i>	753

Część XI. Stymulacja w EKG

50	OCENA FUNKCJI STYMULATORA W ZAPISIE EKG – Jerzy Krzysztof Wranicz, Michał Kałowski	767
	Podstawowe zasady funkcjonowania kardiostymulatora	767
	Stymulacja w zapisie EKG, zaburzenia stymulacji	772
	Zaburzenia wyczuwania	782
	Inne elektrokardiograficzne powikłania stymulacji	789
51	EKG U CHORYCH Z WSZCZEPIONYM KARDIOWERTEREM-DEFIBRYLATOREM – Przemysław Mitkowski	792
52	PRZYDATNOŚĆ 12-ODPROWADZENIOWEGO EKG W MONITOROWANIU PACJENTÓW Z IMPLANTOWANYMI URZĄDZENIAMI RESYNCHRONIZUJĄCYMI – Michał Chudzik	804
	Quiz	823
	Skorowidz	855